

da se je raz prižnice učiteljem očitalo, da delajo točo. Tako se je gojilo sovraštvo do učitelja in do šole in tako je ostalo naše ljudstvo neizobraženo ter revno...

Za naše pokrajine so pri otvoritvi šole še druga vprašanja važna. In pri teh vprašanjih pridemo žalibog večkrat tudi z nekaterimi slovensko-štajerskimi učitelji v navzkrižje. Mislimo na potrebo nemškega poduka v šoli. Vodo bi v Dravo nosili, ko bi zopet vse vzroke našli, zaradi katerih priporočamo nemško šolo. Naj bode človek še tako hud Slovenec, to mora priznati, da človek brez nemščine nima bodočnosti. Vsak stan, od prvega do zadnjega, jo potrebuje. Delavec, — kajti domovina mu ne daje dovolj kruha, katerega si mora v nemških krajih iskati. Kmet, — kajti ako hoče biti strokovno izobražen, mora nemško znati. Uradnik, učitelj, duhovnik, — vsi morajo nemško znati. Kdo more to tajiti? Pri vojaki, v službi, doma in v tujini, povsod se potrebuje svetovni nemški jezik. In zato pravimo, da mora šola otroku priliko dati, priučiti si nemščine. Naši nasprotniki se temu z vsemi močmi opirajo. Oni se postavljajo na stališče, da je nemščina za ljudstvo nepotrebna in kdor jim tega ne veruje, temu mečejo polena med noge, tega psujejo in obrekujejo...

Ali ljudstvo je pri temu na naši strani. Na spodnjem Štajerskem skoraj ni več večje občine, v kateri ne bi stariši že za nemški poduk prosili. Z dvignjenimi rokami pridejo kmetski očetje prositi, da naj se njih otroke v nemške šole sprejme. Po mestih in trgih so nemške šole prenapolnjene. Ljudstvo vidi, da potrebuje znanja nemščine in zahteva šole, v katerih si bode deca vsega tega priučila, kar ji more služiti v življenju.

Hujski, v nasprotnem taboru pa se bojijo tega ljudskega glasa, čeprav je stara beseda opravičena: Ljudski glas, božji glas! Hujski hočejo izobraženost le za se in za svoje otroke. Ljudstvo pa naj bi po njih mnenju in po njih želji neumno ostalo...

Od hiše do hiše, od očeta do očeta romajo ti hujski, — v šoli, v gostilni in v cerkvi agitirajo proti nemški šoli. Pač sami ne vejo, kako bi iztrgali poštemu ljudstvu resnico iz srca in jo nadomestili z nevarno ter škodljivo lažjo.

Mi pa se tega ne bojimo. Napredna mesta in trgi nimajo nobenega dobička od tega, da hodijo kmetski okoliški otroci tja v nemške šole; nasprotno, meščani morajo plačavati za te otroke. Ali mi vidimo nadbudno kmetsko mladino, ki je zmožna za razvitek. Mi vidimo slabe gospodarske razmere, ki so deloma posledica slabe izobrazbe. Mi vidimo vse to in zato opozarjamo pametne stariše na potrebo časa.

Stariši! Vi ste odgovorni za bodočnost vaše dece, — pošiljajte jo torej v šolo in pošiljajte jo v dobro šolo!

Politični pregled.

Politični položaj je še vedno nespremenjen. Načelnik poljskega kluba je imel razne konference z voditelji obstrukcije. Ali ta posvetovanja niso imela nobenega uspeha. Tako se je še vedno bati, da bode v državni zbornici zaradi dr. Žlindre obstrukcija nadaljevana in delo onemogočeno. Da bi enkrat ljudstvo — pomedilo!

Deželni zbori se bodejo glasom časniških poročil za 22. in 23. septembra sklicali. Zborovali bodejo okroglo en teden, kajti dne 5. oktobra bode baje državni zbor sklican.

Za vojaške in manevrskih večje denarne svote za vojaške, ki se nahajajo na manevrih, naj se pošilja v denarnih pismih, ne pa po poštnih šekih ali nakaznicah. Manjši poštni uradi namreč dostikrat nimajo dovolj denarja, da bi take svote izplačali.

Cesar je potrdil izvolitev gosp. dr. H. Jabornega za župana mesta Celje. Te dni se bode novi občinski odbor sestavil.

Občinski svet Prage je te dni v Varšavo romal. S tem je hotel demonstrirati za združenje Čehov in panslavističnih ruskih Poljakov. Kakor se vidi, se veleizdajalski panslavisti vedno očitneje na svitlo upajo. In slovenski prvaki capljajo za njimi.

Grof pl. Aehrenthal. Cesar je imenoval našega ministra za zunanje zadeve za njegove zasluge pri izvršitvi aneksije Bosne ter Hercegovine dednim grofom.

Slavnosti stoletnice na Tirolskem so se vršile, kakor je bilo to nameravano. Pod navdajenjem vse dežele stopil je sivolasi naš vladar na tirolsko zemljo. Franc Jožef I. praznoval je s tirolskim narodom spomin junaških bojev leta 1809. Takega navdušenja je celo naš vladar malokdaj doživel, kar je tudi sam opetovano povdarjal. Ob spomeniku Andreja Hoferja je položil cesar krasni venec. Velikanska je bila tudi razsvetljava mesta Inomost.

Iredentovci, to je tisti Italijani, ki bi bili raje pod italijanskim nego avstrijskim žeslom, porabili so tudi praznovanje stoletnice tirolskih bojev v svrhu svojih demonstracij. V Trientu so naravnost napadli društva strelcev, ki so se k praznovanju v Inomost odpeljali. V raznih drugih mestih južne Tirolske so ti „italianissimi“ ponesnažili cesarske orle. Kakor se vidi, kažejo ti ljudje svoje sovraštvo proti državi in cesarju prav očitno.

Velika sodnijska razprava. V Rovigno je pričela velika razprava proti 36 obdolžencem. Glavni obtoženec je duhovnik Rota, ki je na nekem shodu vpil: „Vzemite puške in revolverje in streljajte; tudi zame puško sem!“ Vsi so obtoženi zaradi javnega nasilstva.

Cerkvena država in šola. Na Avstrijskem se ljudsko šolo vedno bolj krepilom klerikalizma izročuje. V drugih državah pa se je pričel boj za osvoboditev šole od klerikalnega jarma. Zlasti se to na Nemškem opazuje. V Oldenburgu je zadnjič neki govornik med odobravanjem ljudstva dejal, da je klerikalstvo vedno razvoj ljudske šole motilo in oviralo. Dokazal je to s tem, da se je v cerkveni državi leta 1868 med 217.000 prebivalci pač na vsakih 30 enega duhovnika štel, da je pa med 100 prebivalci le eden čitati ali pisati znal. 400 cerkev je klerikalizem v Rimu sezidal, ali nobene šole ne. Po sebi sebo cveti klerikalnem v Belgiji žitje. Med časom klerikalne vlade, od l. 1884 do danes, se je na Belgijem 1500 učiteljev odpustilo, na v dalje 800 splošnih ljudskih šol in 200 otroških vrtcev zaprlo. 175 občin v Belgiji nima nobene šole. Od otrok v starosti od 6 do 14 let jih 14% sploh nobene šole ne obiskuje. 13% vlamskih in valonskih rekrutov ne zna pisati in brati. Od 100 otrok jih gre samo 6 do 14. leta v šolo itd. Iz teh števil je pač natanko razvidno, da hoče klerikalizem ljudstvo le povsod poneuhati. Kajti le nevedno ljudstvo se da zatirati in izkoriščati in vladati. Boj proti klerikalizmu je torej odločni boj za šolo in za ljudstvo sploh.

Proti srbskemu princu, bivšemu prestolonasledniku Jurčku, vložil je urednik soc. lista „Zvono“ v Beogradu sodnijsko naznanilo, v katerem trdi, da vozi Jurček s svojim avtomobilom po Beogradu tako hitro, da spravlja življenje drugih oseb v nevarnost. To je glasom srbske postave kaznovati z zaporom od 1 do 3 dni ali z globo do 30 dinarjev. Poleg tega je urednik Jurja naznanil, da je ta v svojem stanovanju bombo razstrelil, kar je bilo tudi za druge ljudi nevarno. Urednik zahteva kazensko postopanje proti princu Jurju in pravi, da bode policija zaradi preziranj postave naznanil, ako bi ne hoteli proti princu postopati. Lepe razmere, kaj? **Srbski princ — morilec?** Srbski list „Zvono“ prinaša novico, da je princ Jurij svojega vozniaka tako pretepel, da bode ta bržkone umrl. Potemtakem je postal Jurij zopet morilec. Koliko dolgo bode ta morilec še nemoten okolici hodil?

Zeppelin v Berlinu. Zrak je premagal Grofu Zeppelinu se je posrečilo, da doseže svoj cilj. S krasno svojo vodilno zračno ladjo dosegel je svoj cilj Berlin. S tem je vprašanje zrakoplovstva rešeno. Zemljo smo premagali in v divjem tiru jo predrdralo naše lokomotive. Morje smo premagali in ni ma za nas nobenih težav in nobene grozote več. Zdaj pa je z velikansko iznajdbo grofa Zeppelina prečeno tudi zrak, — kakor ptica se dviga človek v visočine... Velikanska zmaga ženialnega človeškega uma nad naturo pomeni to delo nemškega grofa! In z imenom Zeppelin se pričinja nov oddelek zgodovine človečanstva.

Južno-afričanska unija. V južni Afriki so se združile 4 dežele v novo zvezno državo pod

žeslom Angleške. Te države so: Kap-kolonijska, Transvaal, Oranje-republika in Natal. Nova država je dvakrat tako velika kakor Avstro-Ogrska in šteje okroglo 5% milijonov prebivalcev. **Živnorej na Balkanu.** Da pokažemo nevarnost, katere preti naši živnorej vso konkurenco z balkanskimi državami, naj objavi sledeče zanimive številke:

	Prebivalci	Goveda	svinj	ovce
		v milijonih		
Avstro-Ogrska	45.4	16	10	105
Rumunska	6	2.6	1.7	5.7
Bulgarija	4	2.8	0.5	8.1
Srbija	2.7	1	0.9	3.7

Na podlagi teh števil je dokazano, da pride na vsakih 100 prebivalcev: Goveda 1, svinj 0, ovce 1.

	Goveda	svinj	ovce
Avstro-Ogrska	35	22	23
Rumunska	43	28	95
Bulgarija	70	12	202
Srbija	37	33	118

Iz teh števil je v prvi vrsti razvidno, da imajo balkanske države razmeroma preveč živine, ki jo hočejo vled tega seveda k nami izvažati. Vled tega se moramo kmetje z vsemi močmi proti trgovinskimi pogodbami teh balkanskih držav braniti, kajti drugače se našo domaćo živnorejo uniči.

Pobožni „junaki“ so Španjci. Ker jim v Maroku ni sreča mila, poslali so tja jetniške bataljone, katere bodejo porabili za „kanonofuter“. Tudi so dobili iz Anglije krvne pse, s katerimi se hočejo proti Kabilom boriti. Španjci je seveda ena najbolj pobožnih katoliških dežel.

Na Grškem imajo zdaj neprijetne politične razmere. Oficirji so namreč že pred leti stavili razne zahteve, ki se tudi proti kraljevski družini obračajo. Zdaj so vsled slabega izida spora s Turčijo zaradi Krete te zahteve ponovili. Prišlo je do vprašanja, Ministerstvo Rallis je vsled tega odstopilo. Tudi se splošno govori, da hoče kralj sam odstopiti. Končno se je oficirje vendar s tem pomirilo, da se je takoj zbornico sklicalo in obljubilo, njih zahteve pretesti. Mislimo, da posnemajo grški oficirji svoje mladoturške tovariše.

Japonska čez Kitajsko? Listi poročajo, da hoče Japonska sporazumno z Anglijo protektorat čez Kitajsko prevzeti. Rusija je baje prestala, da bi se temu braniti zamogla.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tudi letos bodeimo izdali tako priljubljeni „Štajerčevi“ kmetski koledar za leto 1910.

To bode tretja izdaja našega koledarja.

Doslej je bila naklada hitro razprodana. Vsled tega bodeimo letos najmanj 6000 izvodov natisnili.

Omenimo, da bode ta koledar zopet s tako lepo in obširno vsebino kakor prejšnja leta izšel. Obsegal bode zopet leposlovne kakor gospodarske, članke in slike.

Rosebno važno je tudi inzeriranje v našem koledarju. Priporočamo torej toplo vsem gostilničarjem, obrtnikom ter trgovcem, da inzerirajo v našem koledarju. Inzerate se sprejema najkasneje do 15. septembra.

Cena koledarja bode enaka. Kdor hoče koledar zanesljivo dobiti, naj se pravočasno oglasi in naj pošlje denar s poštino vred. Kdor bode 10 koledarjev prodal, dobi zopet enega zastonj.

Delujte, agitirajte za naš kmetski koledar!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dopisi.

Iz gornje Radgone. (Delovanje prvaškega okrajnega zastopa.) Dne 30. junija imel je okrajni zastop občno sejo, na kateri so se računali leta pa 1908 odobrili. Slišali smo, da se je moral načelnik glede nekaterih nejasnih točk zagovarjati. Pač pravo prvaško gospodarstvo! Mi kmetje se žalostnega srca spominjamo časov, ko je še na prednji naš Wratschko okraju načeloval „Slovenski gospodar“ in drugi lažnivi listi so mnogo pisarili po g. Wratschku in njegovemu gospodarstvu, seveda nič dobrega, temveč vedno same